

De Ontdekking van de Literatuur. *The Paris Review Interviews*. Samenstelling en inleiding Joost Zwagerman. Vertaling Dirk-Jan Arensman, W. Hansen, Ko Kooman, Ineke Mertens en Victor Schiferli. Amsterdam: De Bezige Bij, 2007. ISBN 9789023425618, 540 pp. € 25

→ USHA WILBERS

In de introductie van *De Ontdekking van de Literatuur* schrijft Joost Zwagerman over het genre literaire interviews: 'Beter dan in *The Paris Review* vind je ze niet'. Het lijkt een overtrokken uitspraak, maar wie iets afweet van twintigste-eeuwse Amerikaanse literatuur kan haast niet anders dan beamen. De interviewserie van *The Paris Review* – een prominent Amerikaans literair tijdschrift dat in 1953 werd opgericht – is befaamd onder (Amerikaanse) schrijvers en lezers van kwaliteitsliteratuur. Vanaf het eerste nummer, dat een interview met de Britse schrijver E.M. Forster bevatte, wisten de redacteurs de grote namen uit de Amerikaanse en Europese literatuur aan het woord te krijgen over hun ambacht. In tegenstelling tot toonaangevende tijdschriften als *Partisan Review* en *The Kenyon Review* was *The Paris Review* wars van literatuurkritiek.

Oprichters Peter Matthiessen en Harold Humes waren van mening dat er in wat dichter Randall Jarrell "the Age of Criticism" noemde teveel over literatuur werd geschreven en dat de auteur ondergeschikt was geworden aan de criticus. Zij vonden dat hun tijdschrift een forum moest zijn voor primair werk en publiceerden alleen gedichten, korte verhalen en literaire interviews. Die interviews waren een handige manier om de criticus te omzeilen: in plaats van het werk van een auteur door derden te laten bespreken, richtte *The Paris Review* zich direct tot de bron. Het tijdschrift kon elk nummer één of twee interviews publiceren, want schrijvers grepen de kans om hun eigen werk te duiden met beide handen aan. Wijlen hoofdredacteur George Plimpton beweerde zelfs dat 'in de geschiedenis van het tijdschrift nog nooit een auteur een verzoek om een interview had geweigerd.' Dit is een mooi voorbeeld van de mythe die het tijdschrift rond zichzelf schiep, aangezien redactionele correspondentie aantoonde dat grote namen als Jean-Paul Sartre, Samuel Beckett, Richard Wright, Thomas Mann en Laurence Olivier wel degelijk weigerden. In vijfenvijftig jaar groeide de serie echter uit tot een waar pantheon en er zijn inmiddels

meer dan driehonderd interviews verschenen.

Een belangrijk kenmerk van het *Paris Review*-interview is dat het leest als een kort verhaal. Ieder interview begint met een beschrijving van het decor waartegen het interview zich afspeelt en de geïnterviewden worden als fictionele figuren neergezet (zo vergelijkt de interviewer van Henry Miller hem met een Boeddhistische monnik die een kanarie heeft ingeslikt). Ogenschijnlijk triviale vragen als 'Met welk type potlood schrijft u?' worden afgewisseld met diepgaandere overpeinzingen over religie, politiek en de theorie en praktijk van het schrijven. De persoonlijkheid van de schrijver staat centraal, waarmee het tijdschrift een steeds groter wordende culturele behoefte aan het persoonlijke – 'de mens achter de kunstenaar' – vervulde. De interviews in *The Paris Review* hebben het genre sterk beïnvloed: de combinatie van technische en creatieve, diepgaande en banale vragen is in tijdschriften als *Rolling Stone* en *Playboy* terug te lezen.

Met de publicatie van *De Ontdekking van de Literatuur* krijgen Nederlandse lezers voor het eerst de kans om kennis te nemen van de interviewserie. Aan de vlotte vertalingen is niet af te lezen dat sommige inter-

views vijftig jaar geleden gepubliceerd zijn. Zwagermans introductie is helder en getuigt van zijn kennis over *The Paris Review*. Naar eigen zeggen heeft hij zich in de selectie van de interviews laten inspireren door zijn persoonlijke voorkeur, waardoor ook auteurs als Joan Didion en Mary McCarthy – voor Nederlandse lezers wellicht minder bekend – aan bod komen. Bovendien heeft hij er bewust voor gekozen om naast klassieke schrijvers als Philip Roth en Jack Kerouac een relatief jonge auteur als Paul Auster op te nemen. Dat de geïnterviewden louter literaire grootheden zijn, valt Zwagerman niet aan te rekenen: de interviewserie bestaat uitsluitend uit grote namen, al zullen sommige lezers het wellicht betreuren dat 'lichtere' prozaïsten als Woody Allen en Stephen King afwezig zijn in de bundel.

Het potentiële lezerspubliek voor *De Ontdekking van de Literatuur* is groot. De interviews zijn laagdrempelig: er komen diverse filosofische, religieuze en literair-theoretische vraagstukken aan bod, maar echte diepgang wordt vermeden. Beginnende schrijvers kunnen zich te goed doen aan de wijsheden die de grote auteurs hen meegeven. Op de vraag 'Wat beschouwt u als de beste

intellectuele training voor een aspirant-schrijver?' antwoordt Ernest Hemingway: 'Laten we zeggen dat hij zich maar op moet hangen, omdat hij merkt dat schrijven onmogelijk moeilijk is'. Bernard Malamud adviseert: 'Schrijf met hart en ziel.' En William Faulkner beweert dat zijn enige gereedschap als schrijver 'papier, tabak, eten en wat whisky' is. Hoewel de interviews een halve eeuw beslaan, is de focus opvallend consistent. Thema's die steeds terugkomen zijn de invloed van de academische wereld op het schrijverschap, de functie van literatuurkritiek, de oorsprong van het schrijftalent, maar ook de routines van een doorsnee werkdag en het werk van collega-auteurs. Sommige critici hebben de interviews in *The Paris Review* afgedaan als 'literary gossip', maar het roddelgehalte is tegelijkertijd een kracht van de serie: als Mary McCarthy J.D. Salinger beschuldigt van 'grootsteedse sentimentaliteit' en 'narcisme', leert de lezer iets over conflicterende literatuuropvattingen rond 1960. De openheid waarmee de auteurs zich in de kaart laten kijken is opvallend. Zoals Zwagerman aangeeft, is de rol van de interviewers hierin essentieel: ze zijn allen belezen en hebben kennis van zaken over het werk van de auteur.

De redactionele correspondentie van *The Paris Review* toont aan dat de interviewers vaak persoonlijke relaties met de schrijvers onderhielden en een vertrouwensband wisten op te bouwen. Volgens Zwagerman schuilt de kracht van het *Paris Review*-interview bovendien in de eenvoudige vragen ('de soort vragen die in de ban zijn gedaan door journalisten die zelf graag willen schitteren en daarom hun zogenaamd originele vragen verzinnen die bijdehand moeten overkomen') en Plimptons opvatting dat het interview een 'collaboration, not confrontation' moest zijn. De interviewer staat in dienst van de geïnterviewde en probeert het beste uit hem of haar halen.

De publicatie van *De Ontdekking van de Literatuur* komt geen moment te vroeg: het is verbazingwekkend dat de Nederlandse vertaling van de interviews zo lang op zich heeft laten wachten. Joost Zwagerman heeft een zeer leesbare bundel samengesteld die inzicht biedt in het soms ongrijpbare schrijfsproces. Het is echter jammer dat de lezer niets te weten komt over het redactionele proces dat aan de publicatie van de interviews voorafging. Zo merkt Zwagerman op dat Ernest Hemingway opvallend kort van stof is in zijn interview, maar het *Paris*

Review-archiefmateriaal (gevestigd in de prestigieuze Pierpont Morgan Library in New York) laat zien waarom dat zo is: hoofdredacteur George Plimpton achtervolgde de schrijver van Cuba tot Spanje en bestookte Hemingway – tot diens grote frustratie – met steeds nieuwe vragen. Uit de correspondentie blijkt ook dat de publicatie van het interview met William Faulkner tot twee absurde gevallen van chantage leidde. Dit zijn leuke wetenswaardigheden, maar essentiëler is dat het archiefmateriaal onthult hoe nauw de geïnterviewden bij het redigeerproces betrokken waren. De meeste schrijvers hadden de teugels strak in handen en hielden volledige controle over het eindresultaat. Het gebrek aan spontaniteit dat hieruit voortvloeit is in *De Ontdekking van de Literatuur* duidelijk af te lezen aan de interviews met bijvoorbeeld John Updike en Ernest Hemingway. De wetenschap dat auteurs de interviews zelf redigeerden plaatst hun antwoorden in een ander licht. Wie bijvoorbeeld weet dat Vladimir Nabokov alles uitschreef en Thornton Wilder op iedere komma zwoegde, beseft dat de *Paris Review*-interviews in feite zelfportretten of – een term van Margaret Atwood – ‘performances’ zijn. Paradoxaal

genoeg worden de interviews, die tegenwicht moesten bieden tegen de dominantie van de literatuurkritiek, door biografen en critici veelvuldig als kritisch materiaal gebruikt. Het is echter de vraag hoe authentiek deze egodocumenten zijn, want uit het redactionele proces blijkt dat de meeste geïnterviewden bewust een beeld van zichzelf creëerden. Bovendien waren *Paris Review*-redacteuren als Robert Silvers, Nelson Aldrich en bovenal George Plimpton zeer nauw betrokken bij de publicaties en drukten zij hun eigen stempel op de interviews. Zo debatteerden Robert Hunter Wilson, interviewer van Conrad Aiken, en Plimpton uitgebreid over welke zinsneden zij het beste bij Aiken vonden passen (een keuze tussen ‘a drop of’ en ‘a dram of’). Uiteindelijk roept ieder *Paris Review*-interview dan ook de vraag op hoe, en in welke mate, de auteur aanwezig is.

Zwagerman heeft zich in deze bundel beperkt tot Amerikaanse prozaïsten. In de introductie uit hij de wens om nog twee bundels te publiceren, waarin dichters en auteurs buiten de Verenigde Staten centraal staan. Er is een overvloed aan interessant materiaal, want gerenommeerde dichters als Marianne Moore, T.S. Eliot en Ezra Pound en

Europese schrijvers als Simone de Beauvoir en Louis-Ferdinand Céline hebben allen het *Paris Review* interview ondergaan. Het zou mooi zijn als Zwagerman bij het samenstellen van een volgende bundel het ontstaansproces van de *Paris Review* interviews toelicht. De wetenschap dat de interviews allesbehalve spontaan zijn doet niets af aan hun kracht, maar maakt lezers wel

bewust van het feit dat wat zij lezen een zorgvuldig geconstrueerd zelfportret is. Portretten die overigens een prachtig beeld geven van de oorsprong van de twintigste-eeuwse Amerikaanse literatuur.

Weblink: de originele interviews van *The Paris Review* zijn te lezen via: www.parisreview.com